

Osiedla miejskie są zjawiskiem globalnym. W 2008 roku, po raz pierwszy w historii ludzkości, więcej ludzi mieszkało w miastach i aglomeracjach miejskich niż we wszystkich ośrodkach wiejskich łącznie. Zrozumienie historycznych procesów rozwojowych, które ukształtowały miasta, jest warunkiem wstępnym zrównoważonej przyszłości, a tym samym pogłębionego zainteresowania historią i geografią. Mapy historyczne są jednym z głównych źródeł, które mogą być wykorzystane jako podstawa do badań nad dawnymi krajobrazami miejskimi. Szczególne znaczenie mają wielkoskalowe mapy badawcze wywodzące się z XIX-wiecznego opodatkowania gruntów. Jednak analiza historycznych map katastralnych wymaga wsparcia badań porównawczych. Jednym z nierozwiązanych problemów są standardy edycji map i wykorzystaniu zawartych w nich danych badawczych. Projekt ten prezentuje pionierskie rozwiązanie metodologiczne, które toruje drogę dla przyszłych badań podstawowych w dziedzinie studiów nad miastem w europejskiej skali porównawczej.

Wartość naukowa historycznych map katastralnych, jak również podstawowe metody ich publikacji, zostały ustalone w ramach prac edytorskich nad Atlaselem Historycznym Miast (Historic Towns Atlases), prowadzonych obecnie w 17 projektach narodowych w Europie pod auspicjami Międzynarodowej Komisji Historii Miast (ICHT). Chociaż materiałów takich wydano już wiele, ponad 550 atlasów poszczególnych miast, brak jest badań porównawczych, które ukazywałyby podobieństwa i różnice w rozwoju miast. Głównym utrudnieniem dla badań porównawczych są różnice w sposobie wydawania map i przetwarzaniu danych. Prezentowany PROJEKT, wykorzystujący studia przypadków z Polski i Niemiec, ma na celu stworzenie znormalizowanej metodologii mapowania cyfrowego, modelu badań porównawczych, a także znormalizowanych procesów publikacji cyfrowych danych badawczych. Wspólne korzenie, paralele w rozwoju miast, a także podobieństwa typologiczne i kompatybilny materiał źródłowy czynią z polskich i niemieckich miast idealny, ale zaniedbany obiekt dla takich porównań. Ponadto, współpraca opiera się na doświadczeniach i pracach podstawowych powstałych w niemieckich i polskich atlasowych projektach partnerskich.

Pierwszym celem projektu jest cyfrowa edycja map katastralnych dla sześciu miast, trzech polskich i trzech niemieckich według kryteriów typologicznych. Sześć studiów przypadku reprezentuje trzy różne typy miast: przednowoczesną metropolię (Warszawa - Magdeburg), średniowieczne miasto kościelne (Olsztyn/Allenstein - Ochsenfurt) oraz uzdrowisko (Inowrocław/Hohensalza - Bad Pirmont). Mapy historyczne przetwarzane będą w Systemie Informacji Geograficznej (GIS), a geodane wzbogacane są o podstawowe informacje historyczne i przetwarzane w sposób znormalizowany. Wspólna ontologia jasno zdefiniowanych pojęć i hierarchiczna struktura pojęć stanowi dalszą podstawę do uzyskania jednolitego wydruku w formatach drukowanym i cyfrowym. Drugim celem jest badanie miast na podstawie wydanych źródeł kartograficznych, zarówno indywidualnie, jak i w kontekście porównawczym, stworzenie w ten sposób modelu metodologii porównawczej. Interpretacja danych zawartych w mapie historycznej będzie dokonywana przy wykorzystaniu innych typów źródeł (pisanych, danych archeologicznych, współczesnych map) i oparta zostanie na ontologii, która ułatwi porównywanie historycznych przestrzeni miejskich. Celem jest lepsze zrozumienie, w jakim stopniu określone funkcje społeczne i ekonomiczne wpłynęły i ukształtowały formę urbanistyczną (struktury działek, rodzaje budynków, sieci ulic i wzory zagospodarowania terenu), procesy rozwojowe i interakcje społeczne. Trzecim celem projektu jest stworzenie metod opracowania i narzędzi do publikacji cyfrowych danych kartograficznych oraz publikacja geodanych projektu w celu zapewnienia ich przydatności w przyszłych projektach, dostępności dla badaczy, a także długoterminowego przechowywania i trwałości.